

MARTIN LUTHER KING EGYKORI ÜGYVÉDJE A ROMÁK HELYZETÉRŐL

A cigánykérdésről fehéren-feketén

A tengerentúlon a feketék mellett fehérek is részt vettek az amerikai polgárjogi mozgalomban. Magyarországon a cigányság körében nem találni túl sok kezdeményezést – nyilatkozta lapunknak Jack Greenberg amerikai jogász-professzor, akít a Dél-alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület (DARTKE) munkatársai hívtak Szegedre.

KUNSTÁR CSABA

- Miért foglalkozik a magyarországi, illetve kelet-európai romák helyzetével?

- Az Egyesült Államokban ügyvéd voltam, és olyan perekben vállaltam szerepet, mint a Brown-ügy, amely 1954-ben az első szegregációs per volt. Ezek a perek a hatvanas években alapot teremtettek a polgárjogi mozgalom kibontakozásához, és utat adtak olyan embereknek, mint Martin Luther King, akinek szintén az ügyvédje voltam. A magyarországi romákérdéssel először 2002-ben találkoztam, amikor meghívtak egy budapesti konferenciára. Azóta néhányszor már jártam az országukban, hogy többet is megtudjak a témáról.

- Lát valami hasonlóságot a magyarországi cigányok és a tengerentúli feketék között?

- Igen, sok mindenben hasonló a helyzetük. A cigányok Magyarországon szegregáltak, a diszkrimináció áldozatai. Stigmatizáltak, a legalacsonyabb osztályba tartoznak, valamint a bírósági és az oktatási rendszerben is nagyon hasonló a helyzetük a feketékéhez.

- A mostani Amerikáról beszél vagy az ötvenes évekről?

- A mostaniról. Sajnos a szegregáció a tengerentúlon is folytatódik, annak ellenére, hogy 2000 óta ezt törvény tiltja.

- De térjünk vissza Magyarországra.

ra. Meglátogatott két szegedi általános iskolát. Mi a tapasztalata?

- Nem ítélnék az alapján, hogy be-sétáltam két osztályterembe. Ismerem azonban az iskolát befejező cigánygyerekek számát, tudom, hogy milyen arányban mennek felsőoktatási intézményekbe. Alig 1-2 százalékuk. Az Egyesült Államokban a feketék esetében ez 10 százalékos.

- Az amerikai feketék a mai napig nagyon elszántak és aktívak az emberjogi harcban. Hogy látja a cigány-ság aktivitását?

- Fogós kérdés. A tengerentúlon a feketék mellett rengeteg fehér ember is részt vett az amerikai polgárjogi mozgalomban. Magyarországon nem találni túl sok kezdeményezést a cigányság körében. Az Egyesült Államokban voltak és vannak is fekete gyülekezetek, amelyek ugyan szegregáltak, mégis motorjai lehettek a polgárjogi kezdeményezéseknek. Fekete

egyetemek működnek, amelyek másodvonalbelinek számítanak, de szolgálják ezeket a célokat. Ugyanakkor úgy hallottam, hogy például az integráció Szegeden a cigányok részvételével zajlott le, míg az Egyesült Államokban ültötetések, felvonulások és egyéb események kísérték a hasonló kezdeményezéseket.

- Ha már a romák oktatásba való integrálását említette, összehasonlította a közép-, illetve kelet-európai országokat?

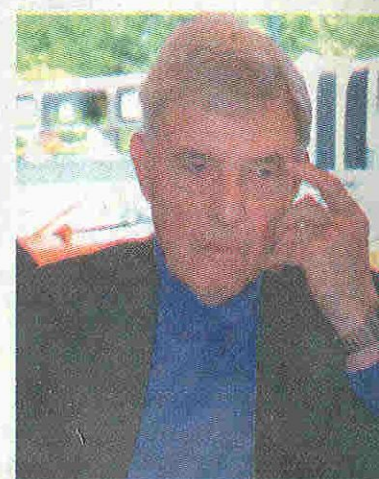
- A cigány tanulók addig nem lesznek versenyképesek, amíg nem kapcsolódnak be megfelelően az iskolarendszerbe. A magyar oktatási helyzetről csak általános benyomásaim vannak. Szerintem jó a rendszer. Csehország és Szlovákia helyzete sokkal rosszabb. A csehek például semmit nem tettek ennek érdekében. Magyarország, Románia és Bulgária legalább próbálkozik.

- Milyen ügyekben dolgozott együtt Martin Luther Kinggel, és milyen embernek ismerte meg őt?

- Több ügyben is az ügyvédje voltam. Biztosan hallottak a nagy felvonulásokról és a tüntetésekről. Én a tárgyalóteremben értem el, hogy ezek megtörténhessenek. A közszereplő Martin Luther King ugyanaz volt, mint a magánember, aki nagyon hitt céljai elérésében. Sajnos nem volt elég óvatos, és nem számolt a személyes következményekkel - ezek végül hozzájárultak ahhoz, hogy meggyilkolták őt.

- Az ideai amerikai választások nagy meglepetése Barack Obama. Mi a véleménye róla?

- Obama a Columbia Egyetemre járt, ahol én is tanítok, de se hallgatóként, se politikusként nem ismertem

GREENBERG A ROMÁK HELYZETÉRŐL GONDOLKODIK SZEGEDEN Fotó: Miskolczi Ró

öt. Tehetségesnek tartom. A republikánusok szeptember 11-ét kijátszva McCaimmel egy erős parancsnok nyomását akarják keltetni. Ő kijátszta, hogy a tengerészetnél szolgált és Vnamban fogságba esett, ahol megnozták. Nos, én is szolgáltam a tengerészetnél, és lám, mégsem indult az elnöki posztért.

➔ **NÉVJEGY.** Jack Greenberg 1924-ben született New Yorkban. Az amerikai polgárjogi mozgalomban ügyvédként tevékenykedett. A '70-es évek óta más országok emberjogi kérdéseivel is foglalkozik, így a volt Szovjetunió volt tagköztársaságaiban, Dél-Afrikában, Magyarországon, Bulgáriában és Szudánban. Tevékenységéért 2001-ben Bill Clinton kitüntette. (Forrás: wikipedia.org)

TÁRGYALÁS AMERIKÁBAN. A KÉPEN BALRÓL A MÁSODIK JACK GREENBERG